

V Praze 14. 3. 2016

Tisková zpráva: Rovnost žen a mužů zůstává v ČR stále jenom na papíře

Česká republika je na 88 místě na světě v statistikách měřících zastoupení žen ve vrcholné politice. Za posledních deset let zůstal počet ministryň, poslankyň a senátorek víceméně stejný a k naplnění závazku 40% zastoupení žen v rozhodovacích pozicích vede ještě dlouhá cesta. Je to zhruba 100 let od doby, kdy získaly ženy v tehdejší Československu volební právo. A podle odhadů se zdá, že to bude trvat nejméně dalších 100 let, než budeme nejen smět volit, ale také budeme voleny v menší než zanedbatelné míře. Nerovné zastoupení v rozhodovacích pozicích je však pouze jednou z oblastí, ve které jsou ženy diskriminovány.

Česká republika představila 23. února 2016 na půdě OSN zprávu o tom, jak naplňuje své závazky vyplývající z Úmluvy pro odstranění všech forem diskriminace žen (**CEDAW**). Rovněž odpovídala na dotazy 23 expertů a expertek. Ti ve spolupráci s neziskovými organizacemi upozorňují na případy, kdy jsou ženská práva porušována či existují pouze na papíře. České delegace se dotazovali nejen na již zmiňované nerovné zastoupení žen v politice a v zaměstnání, ale i na přetrvávající platovou diskriminaci, násilí na ženách či na odškodnění obětí nedobrovolné sterilizace.

Mezi hlavní doporučení výboru CEDAW patří urychlená **ratifikace Istanbulské úmluvy** a s ní spojená praktická opatření, která povedou k zlepšení situace týkající se násilí na ženách. Za klíčové Výbor pokládá především dlouhodobou finanční podporu poskytovaných služeb obětem násilí a pravidelné a systematické vzdělávání policejních a bezpečnostních složek, jakož i personálu v soudnictví v oblasti genderově podmíněného násilí.

Ve vztahu k nízkému **zastoupení žen v politickém a veřejném životě** doporučuje výbor zavést tzv. „**zipový systém pro kandidátky volebních stran**“ a vytvořit konkrétní časové rámce pro zvýšení zastoupení žen, včetně romských žen, v zákonodárných sborech, vládě a veřejné správě, zejména na vyšších úrovních.

Pro zajištění skutečné **rovnosti žen a mužů na pracovním trhu** doporučuje výbor CEDAW, aby Česká republika podnikla opatření k odstranění segregace v zaměstnání a bojovala s nedostatečnou zaměstnaností žen, snižovala rozdíly v obměňování žen a mužů a bojovala proti diskriminačním na pracovním trhu. Výbor navrhuje zvážit zvýšení minimální úrovně mezd jako jedno z opatření vedoucí ke zmírnění feminizace chudoby.

Výbor dále doporučuje provádět cílená opatření pro řešení finančních nesnází domácností vedených jedním rodičem, konkrétně doporučuje zvážit **uzákonění zálohovaného výživného**, jako pomoc zejména ženám samoživitelkám.

S tématem diskriminace velmi úzce souvisí přístup ke spravedlnosti pro její oběti. Výbor tak jako v minulém doporučení vyzval vládu k tomu, aby přijala **komplexní systém bezplatné právní pomoci obětem diskriminace** a zároveň zajistila systematické školení soudců, policistů a jiných profesionálů v oblasti aplikace principů Úmluvy. Doporučil také, aby vláda podpořila zavedení institutu žalob ve veřejném zájmu v oblasti diskriminace.

Tématem, kterým se Výbor také na jednání zabýval rozsáhle, je **odškodnění nuceně sterilizovaných žen**. Tato systematická porušování základních lidských práv žen se v Československu objevovala především ve vztahu k romským ženám a ženám s postižením. Znovu důrazně vyzval Českou republiku, aby přijala systém **mimosoudního vyrovnání také pro ty ženy**, které se v současnosti kvůli různým překážkám soudního odškodnění nemohou domoci. Doporučil také, aby vláda zvážila při odškodnění nuceně sterilizovaných žen aplikaci tříleté promlčecí lhůty, která může být v rozporu s dobrými mravy. Stát by měl také zajistit přístup žen k jejich zdravotnické dokumentaci, jejíž absence je v současnosti jednou z bariér přístupu ke spravedlnosti. Nezbytné je podle výboru zřízení speciální odborné komise pro výzkum rozsáhlosti a četnosti tohoto problému.

Výbor zaujala také problematika **porodnictví**. Stát by měl podle Výboru přijmout protokol normálního porodu, který by zdůrazňoval zamezení zbytečného oddělování novorozence od matky po porodu, respektování svobodného a informovaného souhlasu rodičky a neprovádění nikoli nezbytných a škodlivých úkonů, jako je preventivní nástřih hráze. Zdůraznil, že stát by měl učinit opatření k **zajištění skutečného a bezplatného přístupu rodiček k péči porodních asistentek a existenci porodních domů**, měl by také odstranit zbytečné překážky pro porod doma.

Jako jiné mezinárodní orgány také Výbor zdůraznil, že **současná praxe zajišťování migrujících žen a matek s dětmi je nepřipustná** a stát by naopak měl přijmout politiky, které budou respektovat specifickou zranitelnost žen a dětí v migraci.

Dále poukazuje na **diskriminace migrantek**, které nemají přístup ke veřejnému zdravotnímu pojištění a nedosáhnout tak na zdravotní péči v ČR.

V oblasti práva na **rodinný život** Výbor vyjádřil znepokojení nad tím, že ženy s postižením mohou být omezeny ve svém právu vstupovat do manželství a v souvislosti se svéprávnosti také v právu pečovat o své děti. Explicitně proto vyzval vládu, aby zrušila ustanovení § 673 a § 865 odst. 2 občanského zákoníku, která uvedená omezení umožňují.

Kontakt:

Hana Stelzerová, Česká ženská lobby, hana.stelzerova@czlobby.cz, tel: 725 820 266

Eva Kavková, Česká ženská lobby, mistopredsekyne@czlobby.cz, tel: 774 454 560

Šárka Dušková, Liga lidských práv, sarka.duskova@llp.cz, tel: 731 563 427

Projekt „Hájíme práva žen v ČR“ podpořila Nadace Open Society Fund Praha z programu Dejme (že)nám šanci, který je financován z Norských fondů a Úřadu vlády ČR, a byl realizován za finanční podpory Úřadu vlády České republiky a Rady vlády pro rovné příležitosti.